

AJUNTAMENT DE LES BORGES DEL CAMP

**Festa Major
en honor de la
Mare de Déu de la Riera
1998**

**Pregó
de Festa Major**

Miquel A. Estradé i Palau
Alcalde de les Borges Blanques

Pregó de Festa Major

La veritat és que, quan un representant del vostre consistori va proposar-me de fer el pregó de la vostra Festa Major d'enguany, vaig endur-me una bona sorpresa.

Generalment hom designa pregoner a una personalitat rellevant del món cultural, artístic, empresarial o polític, i sovint vinculada al municipi, que contribueixi a realçar la Festa Major amb la seva personalitat, la seva erudició i els seus coneixements.

En el meu cas, és ben clar i evident que no encaixo gens ni mica en aquest perfil del pregoner ideal. Per tant, no costa gaire de concloure que ha estat únicament l'afecte i l'amistat que s'ha anat forjant entre les dues poblacions arran de l'agermanament allò que pot justificar la meva designació com a pregoner. I és justament aquesta amistat i aquest afecte compartits allò que m'ha fet decidir a acceptar l'encàrrec, perquè sé positivament que sabreu ser benvolents amb la meva persona i comprensius amb el pregó que tot seguit he de fer.

D'entrada ja us avanço que he descartat aprofundir en algun aspecte de caràcter historiogràfic, antropològic o folklòric de la vostra població. I si hi he renunciat no ha estat pas perquè no hi hagi trobat elements d'interès amb els quals bastir un bon text. L'explicació no és altra que el fet que altres pregoners que m'han precedit ja han tractat aquestes qüestions amb tant d'encert que, a més de córrer el risc de no estar a la seva alçada, podria acabar avorrint-vos repetint allò que ja coneixeu a bastament.

Conseqüentment, em disculpareu si no faig cap referència a la Mare de Deu de la Riera, per la qual sé que sentiu una profunda devoció i que constitueix un dels fonaments de la vostra festa principal, ni cap dels símbols, emblemes, fets i esdeveniments que configuren la vostra identitat col·lectiva.

Amb el vostre permís, doncs, parlaré una mica sobre el futur que us espera i que ens espera a tots i, concretament, sobre l'avenir que hem d'afrontar les poblacions i viles petites i mitjanes.

Salvant totes les diferències que vulgueu, no crec que sigui temerari asseverar que entre les dues Borges poden establir-se un seguit de paral·lelismes notables. Ambdós municipis han d'encarar-se a reptes semblants sobre els quals m'agradaria fer algunes reflexions.

Vosaltres teniu a prop Reus, nosaltres Lleida, i aquesta proximitat ben segur que constitueix un element ambivalent perquè ens pot dur satisfaccions i beneficis i, alhora, preocupacions i alguns perjudicis. D'una banda trobem en aquestes dues ciutats puixants i dinàmiques treball, diversió, serveis i oportunitats per tal de mantenir-nos connectats a tot el conjunt de pautes que defineixen la modernitat. De l'altra, però, hem de lluitar de valent per tal que aquestes dues urbs no ens absorbeixin, no s'enduguin els nostres

millors recursos humans i no projectin sobre nosaltres una ombra tan espessa que acabi per despersonalitzar-nos i satèl·litzar-nos. El repte, jo diria, consisteix en no tenir por a la fluïdesa de les relacions econòmiques, socials i lúdiques que puguem sostenir-hi però preservant, gelosament, la nostra identitat. De fet, aquesta tensió, aquesta dialèctica que acostuma a establir-se entre globalització i identitat o entre intercanvi i localisme, es reproduïx a escala més gran a tots nivells i constitueix un signe dels nostres temps i conté si els dos pols s'equilibren un a l'altre, un potencial creatiu que pot resultar veritablement estimulants.

Les dues nostres societats locals són en procés de canvi i, en pocs anys, hem vist com els elements característics de la cultura pagesa que hi havia imperat secularment han entrat en una franca reculada. Tot i l'aire rural que encara conserven ambdues poblacions, el cert és que, en la vostra pràcticament ja no hi queden pagesos i en la nostra són un grup social clarament en regressió, si més no quantitativament. Aquest fet ineluctable ens planteja un primer interrogant: ¿Les formes de convivència pròpies de la cultura camperola, que fins ara han amarat, marcat, el nostre tarannà col·lectiu, poden perviure sense la base productiva i econòmica que les va crear? És més, ¿és convenient conservar aquestes formes, que tenen una traducció en l'àmbit de les conductes socials i els codis culturals i lingüístics molt concreta, un cop la societat ha entrat ja de ple en la revolució postindustrial que arriba a tots els indrets i acabarà, forçosament, per generar unes estructures comunitàries diferents a les conegudes fins avui?

Tot i que el progrés manifesta sempre una força aclaparadora, els qui hem optat per seguir vivint en un poble no hauríem d'averkonyir-nos de voler seguir mantenint una determinada idiosincràsia. Per exemple, i per aterrar a la realitat més quotidiana, em semblaria una pèrdua irreparable renunciar a la franquesa en el tracte, a saludar tothom pel carrer, a la tertúlia del cafè o de la botiga, a l'avi hortolà, a l'àvia mainadera, a la llonganissa confitada o a la tupina i al pa de poble, a la relació interclassista, a les famílies àmplies, als refranys i les dites populars, al conreu de les tradicions, a la rivalitat sana amb els pobles veïns, al futbol dominical, a l'expressió multitudinària i personalitzada del condol quan hi ha un difunt, a l'associacionisme cultural i cívica i a totes les festes, festetes i festasses. Tot això que he esmentat forma part d'un modus vivendi i d'un entramat de valors propi i característic dels pobles i està lligat a una cultura ancestral de base eminentment agrària.

No voldria idealitzar pas les formes de vida dels nostres municipis ni caure en un seguit de tòpics. Presentar les nostres societats rurals com a microcosmos on tot és positiu i harmoniós seria falsejar la realitat. Per tant, alhora que en destaquem i en lloem les virtuts, cal que tinguem la valentia de denunciar-ne els defectes i les mancances. Al meu entendre, hauríem de desterrar algunes pràctiques socials que dificulten la convivència. Una d'elles seria el costum inveterat de ficar-nos en la vida privada dels nostres conveïns. Aquest control penetrant que, de vegades, s'exerceix en els nuclis petits sobre els altres pot convertir en asfixiant i enutjosa la vida diària. I, sobretot, allò que hem d'aprendre és el respecte pel diferent, per l'excèntric, pel solitari, per l'estrafolari, per l'enigmàtic o per l'estrany. Ens hauríem d'avesar a integrar sense reticències el musulmà, el protestant, l'agnòstic, l'homosexual, el qui duu la cresta tenyida o un "pearcing" al melic, l'ajuntat, el noctàmbul o l'improductiu.

Sense el pluralisme i la diversitat que tots ells aporten, el paisatge urbà resta incomplet i empobrit i no és representatiu del complex món social que ens envolta.

Conseqüentment, la tolerància vers la diferència i el més escrupulós respecte per les particularitats individuals, haurien de generalitzar-se si volem fer atractives les nostres poblacions, obrir-les a tothom i evitar que algú pugui sentir-se'n exclòs. Al cap i a la fi tots, en major o menor mesura, tenim comportaments, públics o privats, que es desvien d'una pretesa normalitat fictícia que, de fet, no existeix i només s'utilitza, sovint, per intentar homogeneïtzar i uniformitzar amb esperit inquisidor.

Voldria referir-me, per últim, a l'ús dels renoms. El renom té un component positiu perquè pot identificar un llinatge, propicia una familiaritat en el tracte i palesa un arrelament a la població. Ara bé, pot tenir també una vessant desagradable perquè, de vegades, és un càrrega i un llast i s'empra per menysprear o negar el dret a la mobilitat social o al canvi en l'àmbit que sigui. Al meu parer, doncs, és millor deixar que cadascú empri el renom per autodenominar-se i per denominar els més propers que no pas utilitzar-lo per tal de referir-se als més distants.

Corregint una part dels nostres hàbits i costums i mantenint-ne d'altres sense recances ni complexos de cap mena, podem aconseguir convertir els nostres municipis en espais de convivència privilegiats dotats d'una qualitat de vida excepcional.

La Festa Major dels pobles pot entendre's, perfectament, com un compendi de totes les qualitats i virtuts de la vida rural i en la seva celebració i la seva projecció hi podem trobar una oportunitat única per ensenyar als altres qui som i com vivim comunitàriament.

Des d'aquesta perspectiva, només em resta desitjar-vos que aquesta, que és la major de les festes que celebrem durant l'any i de la qual tinc l'honor de ser-ne el pregoner, sigui una gran i llúida Festa Major.

Miquel A. Estradé i Palau
Alcalde de les Borges Blanques
Les Borges del Camp, 6 de setembre de 1998